

כיתה
ב'

כפי יכולתנו אנו פועלים וכמו הפירות לא מתחרים

על קצה המזלג

התחשבות בזולת

האדם קרוב אצל עצמו - ומשום כך הוא מודע בראש ובראשונה לצרכיו ולמצוקותיו. בראשונה, משנברא האדם הוא היה "יחידי". בורא עולם ברא עבורו ברוב טובו וחסדו אישה כעזר כנגדו כי "לא טוב היות האדם לבדו". השלמת הבריאה והגשמת ייעודו של האדם בעולמו מתאפשרות רק באמצעות חיים של שיתוף, חיים שיש בהם זולת, אשר עצם קיומו מציב אתגר תמידי. החיים עם הזולת הם "עזר" - אין לנו דרך לחיות בעולם הזה לבדנו. האדם איננו מסוגל לספק את צרכיו מבלי להיעזר בזולתו ומבלי לעזור לזולתו. אך הזולת גם "כנגדו", החיים בחברה רצופים חיכוכים, התנגשויות ובעיות שנדרשים עבורם פתרונות הולמים. העובדה שהאדם נברא יחידי טבעה בו את הקושי לחלוק עם זולתו, והוא מצוי בכל רגע מחייו בחתירה לנוחות אישית ולשליטה מרבית על חיו. פיתוח היכולת לחיות בנועם, בנוחות, במאור פנים ובאדיבות כלפי הסביבה, הוא הערובה לכך, שחיי הקהילה והציבור יישאו אופי בעל איכות אמיתית. יכולתו של כל פרט לוותר על סיפוק צרכיו האישיים ועל נוחותו הפרטית למען רווחת הכלל, מעניקה לו בסופו של דבר את הרווחה שאליה הוא שואף. הכרת צורכי הזולת והרגישות לעובדה שניכר שוני גדול בין בני האדם בצרכים וביכולות, עשויות לתמוך ביכולתה של החברה להתגבר על הקונפליקטים המתפתחים בה, כתוצאה מדרישתו של הפרט להגשים את שאיפותיו האישיות. חברת התלמידים בתלמוד התורה כקהילה מזמנת לתלמידים אתגרים דומים בקשר לשוני בצרכים וביכולות. המודעות לשוני בתחומים אלו יכולה לסייע בפיתוח מיומנות ניהול הקונפליקט תוך ביסוס התנהגות מכבדת, המכירה בצרכיו וביכולותיו של הזולת - כאמצעי למניעת הקונפליקט.

מטרות

- בחינת תפיסת עולמם של התלמידים ביחס לשוני בין בני האדם בצרכים וביכולת וביחס לקונפליקטים המתפתחים בעקבות שוני זה.
- ביסוס התנהגות מכבדת המכירה בצרכיו של האחר כאמצעי למ

מודל הפעלה

מהלך להתחשבות בצרכים וביכולות של הפרט בקהילה, באמצעות הדמיית קונפליקט בין שבעת המינים על רקע התוצרת שלהם.

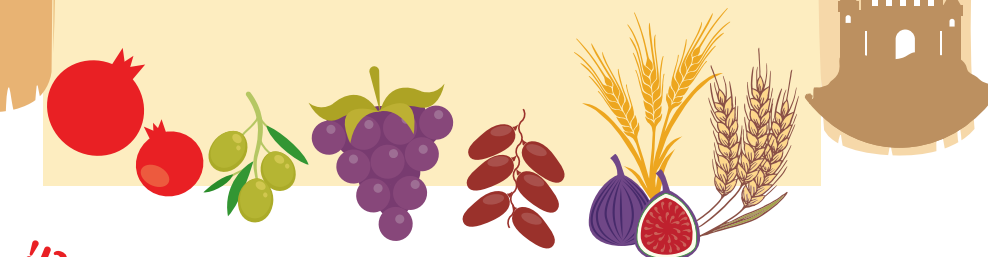

הקשיבו לסיפור הבא:

תחרות התוצרת הנבחרת

בארץ אחת רחוקה הכריז המלך על תחרות מוזרה:
"אני רוצה לבחור את הפרי הרצוי ביותר מבין שבעת המינים,
פרי אשר תוצרתו היא החיונית והמועילה ביותר לממלכה. מפרי
זה אנו נזרע זרעים לרוב כדי לגדל ממנו כמות גדולה שתספיק
בשפע לכל תושבי הממלכה. לגבי הפירות האחרים שלא יזכו
בתחרות - לא נזרע יותר זרעים משלהם.
התחרות תתקיים בעוד שבוע בדיוק, ובמהלכה יוכל כל פרי
להגיש את מועמדותו לזכות בתחרות ולהציג את טענותיו".
במהלך השבוע שקדם לתחרות החלו פירות שבעת המינים לריב
ולהתווכח ביניהם מי ראוי יותר לזכות בתחרות.

הקשיבו הקשיבו!
תחרות
התוצרת הנבחרת

למחנך:

בחר שבעה תלמידים אשר כל אחד מהם ייצג מין אחד משבעת המינים. שים על ראש כל אחד מהם
"כתר" לסימון הפרי שלו. הכן אותם להצגת המריבה בין הפירות לפני הכיתה. הנחה אותם לאזות את
דבריהם בשפת גוף ובהבעות פנים התואמות את התוכן.

החיטה:

כאשר טוחנים את גרעיני מתקבל קמח. מהקמח מכינים לחם ומיני מאפה המשמשים כמזונות החשובים ביותר לאדם, לכן מגיע לי לנצח בתחרות.

השעורה:

הגרעינים שלי גדולים ויפים. כאשר טוחנים אותי מכינים ממני קמח. בזמן שבית המקדש היה קיים הקריבו את קרבן העומר מקציר השעורים. אפשר להכין ממני משקה שנקרא בירה לשתייה בסעודת שבת או בשמחות.

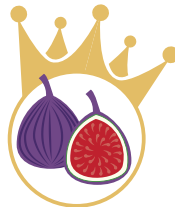
הענבים:

מהפרי שלי סוחטים מיץ ענבים. מכינים ממנו יין לקידוש, להבדלה ולברכות בסעודות של מצווה. מברכים עלי ברכה מיוחדת - "בורא פרי הגפן", ולכן מגיע לי לנצח בתחרות.

התאנה:

הפרי שלי עסיסי ומלא דבש. הוא עשיר בוויטמינים ומי שאוכל ממנו מרגיש בריא וחזק. אפשר להכין ממני תאנים מייבשות שמביאות תועלת בריאותית רבה והן גם מתוקות וטעימות.

הרימון:

מהפרי שלי מכינים מיץ שמועיל לבריאותם של אנשים חולים ומחזק אותם, כמו כן מפיקים ממני צבע אדום לצביעה של אריגים וציורים, לכן מגיע לי לנצח בתחרות.

הזית:

מהפרי שלי מפיקים שמן המשמש למאור, להדלקת נרות שבת ונרות חנוכה. השמן שלי טוב למאכל והוא בעל תכונות ריפוי, לכן מגיע לי לנצח בתחרות.

התמר:

מהפרי שלי אפשר להכין דבש מתוק הנקרא סילאן. זהו דבש טעים ובריא המשפר טעמם של תבשילים ומאפים, ולכן מגיע לי לנצח בתחרות.

שוחחו:

- באיזה פרי מבין הפירות הייתם בוחרים לו הייתם אתם במקום השופטים בתחרות זו, מדוע?
- מה מוזר בתחרות הזו?
- מה עלולה להיות התוצאה בארץ הרחוקה אם כל פרי ימשיך להילחם על רצונו לנצח?
- האם אפשר לבחור רק בפרי אחד? מדוע?

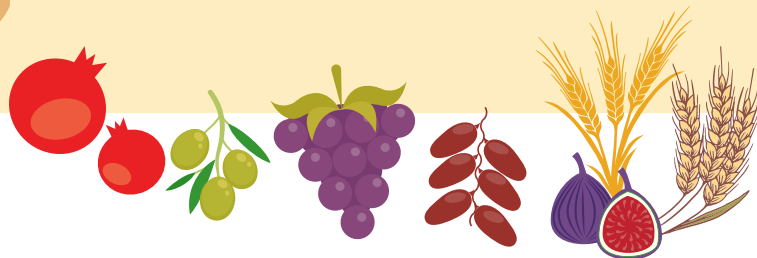

האזינו להמשך הסיפור:

קולות הדי המריבה הגיעו עד לבית המלוכה. חשב המלך לעצמו:
הן הפירות צודקים, כל אחד מהם ראוי לזכות בתחרות. לכל אחד
תוצרת מיוחדת משל עצמו.
כעבור שבוע של מריבות וחיכוכים בין הפירות, כשהגיעו כל
התושבים לתחרות הם נדהמו לגלות את הכרזה הבאה:

התוצרת ה"נבחרת"

לכל פרי תוצר
שבעינו חשוב כאוצר,
ועל כן - - -
במחשבה שנייה
התקבלה בממלכתנו החלטה
לבטל את זו התחרות,
כי זקוקים כאן לכל סוגי הפירות,
לקמח, למיץ וליין,
לדבש ולשמן - אור לעיניים
כי כולם כולם מתנות שמייים.

מזהים את הצרכים ומשמחים

אנו שמחים לב!

גם במשפחה יכולים להתגלות קונפליקטים רבים הנובעים מן השונות שבינינו, מן הצרכים והרצונות המגוונים של בני המשפחה וגם מהרצון להיות ראשון ונבחר.

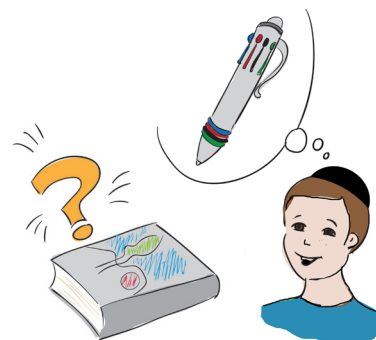
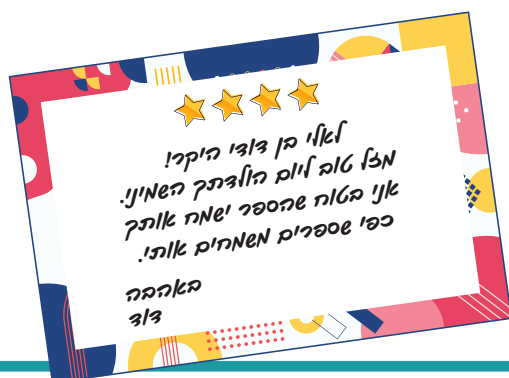
האזינו לסיפור הבא:

אלי חוגג בקרוב את יום הולדתו השמיני. הוא מחכה מאוד לאירוע החשוב הזה, ושמו שכל בני הדודים יבואו לשמוח איתו. בסתר ליבו הוא גם מודה שהוא מצפה לקבל מתנות. אלי התקשר להזמין את בני הדודים לחגיגה. הוא הזמין את רובי, חיים, שמואל, יאיר, אבי ודוד.

דוד הוא בן דוד הלומד בכיתה ה', ויש לו חיבה גדולה לספרי קריאה. הוא קורא הרבה ומדף הספרים בחדרו עמוס. כאשר שואלים אותו מה הוא מבקש למתנה - הוא תמיד עונה: "ספר!". הוא גם נוהג להשאיל ספרים מחבריו ולהחליף ספרים בספרייה הקרובה לביתו. ספרים הם חבריו הטובים ביותר של דוד.

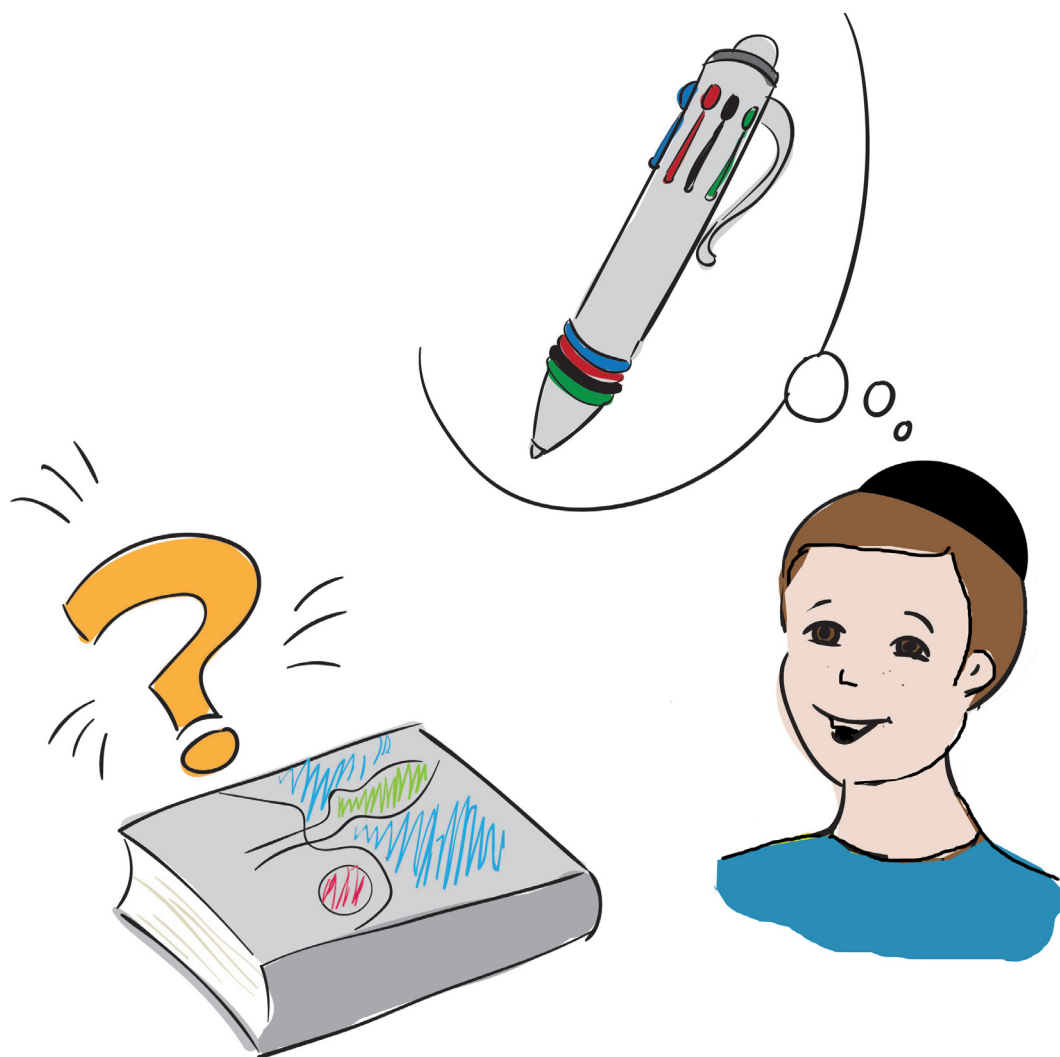
באחד הימים כשביקר אלי בביתו של דוד הוא ראה אצלו עט רב-צבעים. אלי התפעל מאוד מהעט המיוחד שכאשר לחצו עליו כדי להחליף את הצבע נדלקה נורה קטנה בראשו. היה בו גם מתקן קטן להפרכת בועות סבון. זה היה עט מיוחד מאוד. "אתה יודע, דוד" אמר לו אז אלי "הייתי רוצה שיהיה לי עט כזה. הלוואי שאקבל ליום הולדתי עט רב-צבעים...". כעת השתעשע אלי במחשבה הנעימה שדוד זכר את משאלתו וקנה לו עט רב-צבעים שיוכל לכתוב בו ולצייר ציורים צבעוניים.

כשראה אלי את מתנת יום ההולדת שהביא לו דוד הוא חשש שמא דוד שכח את משאלתו, והבחין אפילו מבלי לפתוח את המתנה שאין בה העט המיוחד. ואכן, כאשר פתח אלי את המתנה הוא התאכזב לגלות ספר. בתוך הספר מצאה אלי פתק עם ברכה מצורפת:

שערו:

- מה הרגיש אלי כאשר הסיר את העטיפה וגילה ספר מצויר ולא עט רב-צבעים כפי שציפה?
- מה לדעתכם גרם לדוד לקנות לאלי ספר מצויר ולא עט רב-צבעים כפי שציפה אלי? (רמז: קראו את הברכה המצורפת לספר).
- האם אפשר לומר על דוד שהוא מתחשב בצרכיו של אלי?
- כיצד לדעתכם הגיב אלי למתנה המאכזבת של דוד?

למחנך:

בחר שאלה בזכות של תלמידים. וכן תלמיד נוסף לדמות האם ואחד לקריין, כדי להציג את הקונפליקט המתפתח בעקבות מתנה שאינה תואמת את צרכיו של המקבל. בכל פעם יציגו התלמידים את האירוע המוזכר בסיפור לפי הכרטיסים המצורפים, והתלמיד המשחק את תפקידו של אלי, מקבל המתנה, יגיב באופן שיש בו התנגשות, רצוי שאלתו תלמיד יציג את תפקידו של דוד בכל הסיטואציות. כל אירוע הוא המשך לסיפור שבו אלי קיבל מתנה שממנה התאכזב.

אירוע מס' 1

מספר המשתתפים : שניים

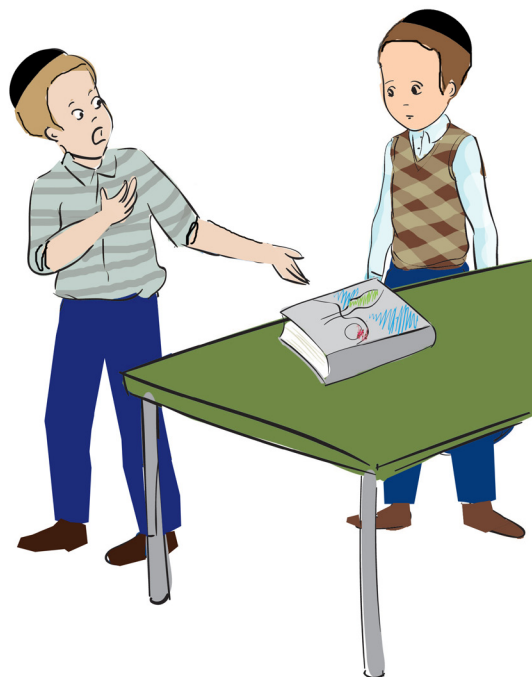
הדמויות הפועלות:

- דוד - נותן המתנה
- אלי - מקבל המתנה

תיאור האירוע:

דוד מגיש לאלי ספר. אלי פותח את העטיפה וקורא בקול:
לאלי בן דודי היקר!
מזל טוב ליום הולדתך השמיני.
אני בטוח שהספר ישמח אותך כפי שספרים משמחים אותי.

באהבה
דוד

אלי מסתכל על דוד וחורק את הספר:
אתה חושב שאם אתה אוהב ספרים
אז כולם אוהבים?
אתה חושב רק על עצמך ועל מה
שאתה אוהב!
דוד מראה פנים נפגעות.

שוחחו:

- מה לדעתכם בהתנהגותו של דוד גרם להתנגשות?
- האם, לדעתכם, תיתכן אפשרות למנוע התנגשות מסוג כזה?
- כיצד כדאי לדוד להתנהג כדי למנוע את התפתחות ההתנגשות?
- הציעו לאלי דרך התנהגות חלופית.
- נסו להציג דרך התנהגות אחרת בתגובה למתנה המאכזבת. התנהגות שמונעת התנגשות.

אירוע מס' 2

מספר המשתתפים : ארבעה

הדמויות הפועלות:

- דוד - נותן המתנה
- אלי - מקבל המתנה
- אימא של אלי
- קריין

תיאור האירוע:

דוד מגיש לאלי ספר. אלי פותח את העטיפה וקורא בקול:
לאלי בן דודי היקר!
מזל טוב ליום הולדתך השמיני.
אני בטוח שהספר ישמח אותך.
כפי שספרים משמחים אותי.

באהבה
דוד

אלי מסתכל על המתנה ופונה הצידה.

- קריין:

כאשר הסתיימה המסיבה וכל הילדים עזבו את הבית.

דוד עזב את המקום.

אלי התיישב על כיסא והחל לבכות.

- אימא ניגשת אליו: "מה קרה אלי. קיבלת מתנה מדוד ואתה בוכה? מתנות נועדו לשמח".

- אלי: "הוא קנה לי ספר. הוא אוהב ספרים. אני לא. ואמרתי לו שאני רוצה עט רב-צבעים כמו שהוא קבל. כל כך חיקיתי לעט הזה.

- אימא: "זה באמת מאכזב כאשר מקבלים מתנה שלא צריכים, במקום המתנה שמחכים לה".

שוחחו:

- מה, לדעתכם, בהתנהגותו של דוד גרם להתנגשות?
- האם, לדעתכם, קיימת אפשרות למנוע התנגשות מסוג כזה?
- כיצד כדאי לדוד להתנהג כדי למנוע את התפתחות ההתנגשות?
- הציעו לאלי דרך התנהגות חלופית.
- נסו להציג דרך אחרת לתגובה למתנה המאכזבת, כזו שמונעת התנגשות.

אירוע מס' 3

מספר המשתתפים : שניים

הדמויות הפועלות:

- דוד - נותן המתנה
- אלי - מקבל המתנה

תיאור האירוע:

דוד מגיש לאלי ספר. אלי פותח את העטיפה וקורא בקול:
דוד מגיש לאלי ספר. אלי פותח את העטיפה וקורא בקול:
לאלי בן דודי היקר!
מזל טוב ליום הולדתך השמיני.
אני בטוח שהספר ישמח אותך כפי שספרים משמחים אותי.
באהבה
דוד

אלי מניח את הספר ומראה פנים עצובות.
- **דוד:** "מה אתה אומר, אלי, איך הספר? מוצא חן בעיניך? התלבטתי מאוד, ולבסוף החלטתי לקנות את הספר הזה. חברים שלי אמרו שהוא מאוד מעניין."
- **אלי:** "אה... כן. אה... תודה."
- **דוד:** "אתה לא אוהב את מה שקניתי?"
- **אלי:** "זה יפה מאוד מצידי שחשבת עליי ועל מה שכדאי לקנות לי. תודה רבה."
- **דוד:** "אולי רצית משהו אחר? אני יכול להחליף את זה. אל תדאג."
- **אלי:** "האמת היא, שחשבתי שתקנה לי עט רב-צבעים כמו שראיתי אצלך פעם. אבל אתה כנראה לא זכרת שרציתי אותו. אין דבר. אקנה אותו לעצמי. זה יפה מצידי שרצית לשמח אותי."

שוחחו:

- האם נוצרה התנגשות בין אלי לדוד?
- מה, לדעתכם, מנע את ההתנגשות בין דוד לאלי על אף שהמתנה שדוד נתן לו לא סיפקה אותו?
- מה בתגובה של אלי מנע את ההתנגשות?

אמנך:

חלק את הכיתה לזוגות.
לכל זוג שני כרטיסים שונים, כרטיס לכל משתתף -
כרטיס נתינה לפי צרכים וכרטיס קבלה
לפי צרכים. הכרטיסים מיועדים למילוי בבית
ולחזרה בשיעור הבא.

- במשך השבוע הקרוב שימו לב לאירוע אשר בו קיבלתם לפי הצרכים שלכם, ולאירוע שבו נתתם לפי היכולת והצרכים של המקבל.
- רשמו בכרטיס את פרטי האירוע בהתאם לפרטים המופיעים בו.
- הביאו את הכרטיס שפרטיו מולאו לשיעור הבא, ושתפו את בני הזוג שלכם באירוע.

התחשבות בצרכים מונעת התנגשות

כרטיס מס' 1 למילוי בבית

קבלה לפי צרכים

אירוע במשפחה שבו הרגשתי שאני מקבל משהו לפי הצרכים שלי:

- שמי:
- מכיתה ב בתלמוד תורה:
- הציפייה שלי:
- הנותן:
- הנתינה:
- כאשר ציפיתי התגשמה הרגשתי ש

כרטיס מס' 2 למילוי בבית

נתינה לפי צרכים

אירוע במשפחה שבו נתתי לפי הצרכים של המקבל על אף אי הנוחות שבכך

- שמי:
- מכיתה ב בתלמוד תורה:
- הנתינה שלי:
- המקבל:
- ידעתי שהנתינה התאימה לצורכי המקבל לפי
- מה שאפשר את הנתינה בהתאם לצרכים של המקבל הוא

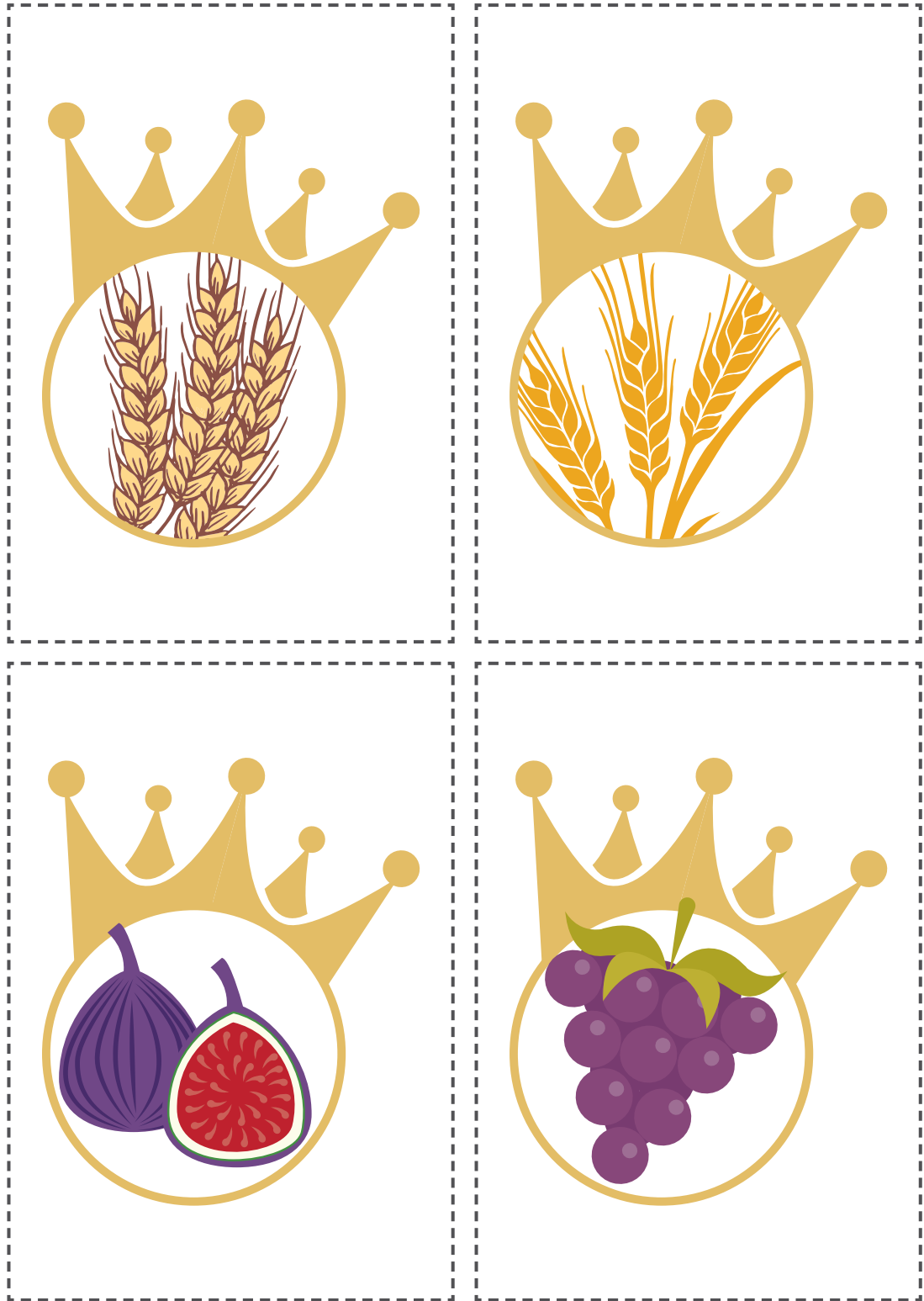

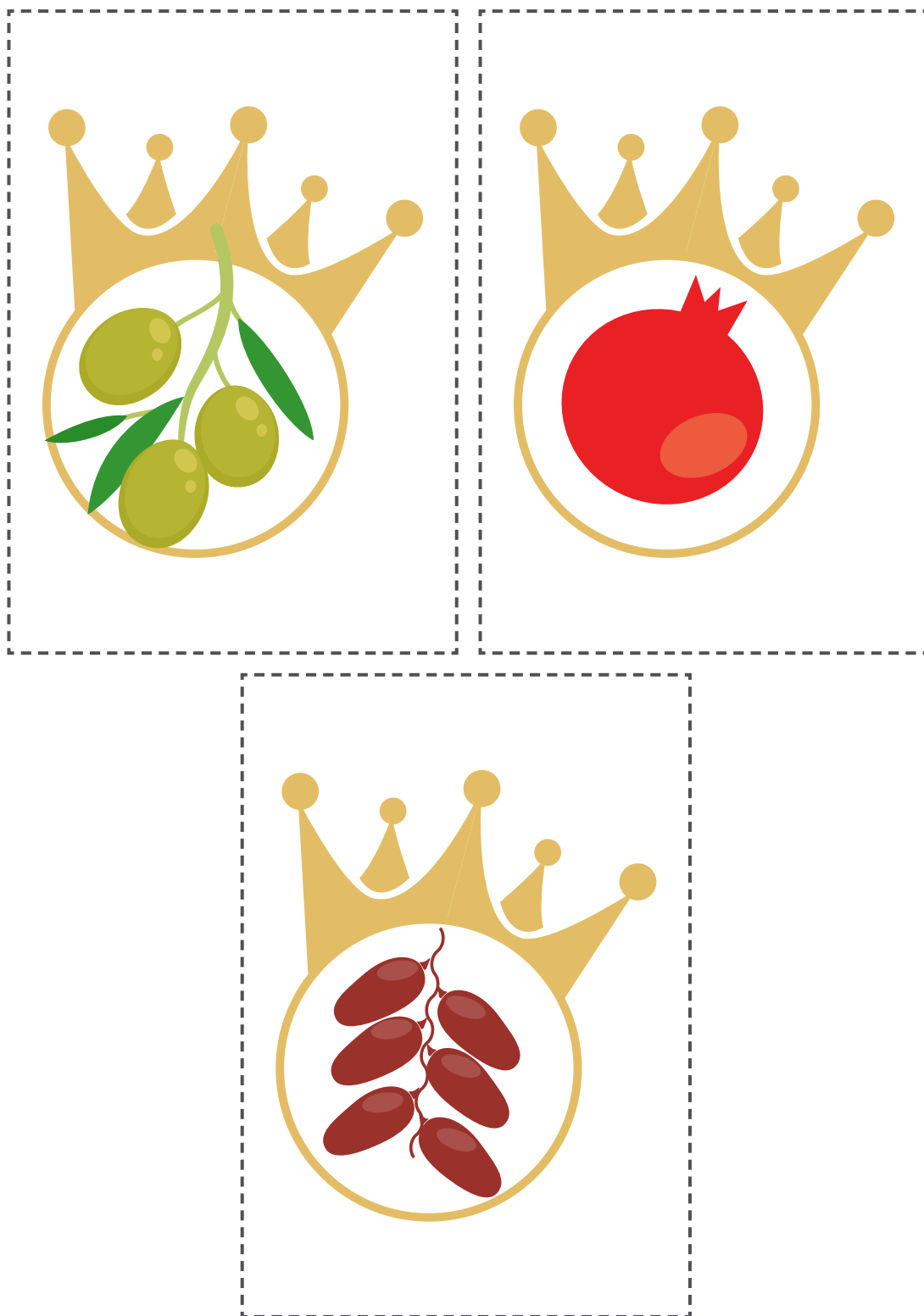
שתפו את בני הזוג שלכם באירועים שכתבתם עליהם

עזרים למורה: מעגל החיים הקהילתי - ניהול קונפליקטים

נ'

החיטה:

כאשר טוחנים את גרעיניי מתקבל קמח. מהקמח מכינים לחם ומיני מאפה המשמשים כמזונות החשובים ביותר לאדם, לכן מגיע לי לנצח בתחרות.

השעורה:

הגרעינים שלי גדולים ויפים. כאשר טוחנים אותי מכינים ממני קמח. בזמן שבית המקדש היה קיים הקריבו את קרבן העומר מקציר השעורים. אפשר להכין ממני משקה שנקרא בירה לשתיה בסעודת שבת או בשמחות.

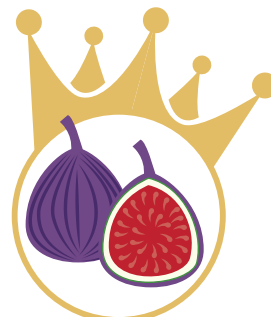
הענבים:

מהפרי שלי סוחטים מיץ ענבים. מכינים ממנו יין לקידוש, להבדלה ולברכות בסעודות של מצווה. מברכים עלי ברכה מיוחדת - "בורא פרי הגפן", ולכן מגיע לי לנצח בתחרות.

התאנה:

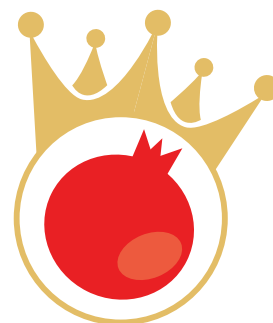
הפרי שלי עסיסי ומלא דבש. הוא עשיר בוויטמינים ומי שאוכל ממנו מרגיש בריא וחזק. אפשר להכין ממני תאנים מיובשות שמביאות תועלת בריאותית רבה והן גם מתוקות וטעימות.

הרימון:

מהפרי שלי מכינים מיץ שמועיל לבריאותם של אנשים חולים ומחזק אותם, כמו כן מפיקים ממני צבע אדום לצביעה של אריגים וציורים, לכן מגיע לי לנצח בתחרות.

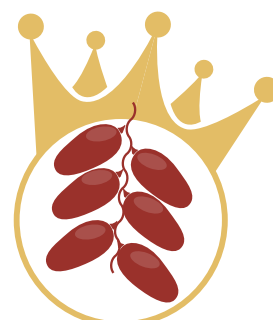
הזית:

מהפרי שלי מפיקים שמן המשמש למאור, להדלקת נרות שבת ונרות חנוכה. השמן שלי טוב למאכל והוא בעל תכונות ריפוי, לכן מגיע לי לנצח בתחרות.

התמר:

מהפרי שלי אפשר להכין דבש מתוק הנקרא סילאן. זהו דבש טעים ובריא המשפר טעמם של תבשילים ומאפים, ולכן מגיע לי לנצח בתחרות.

אירוע מס' 1

מספר המשתתפים : שניים

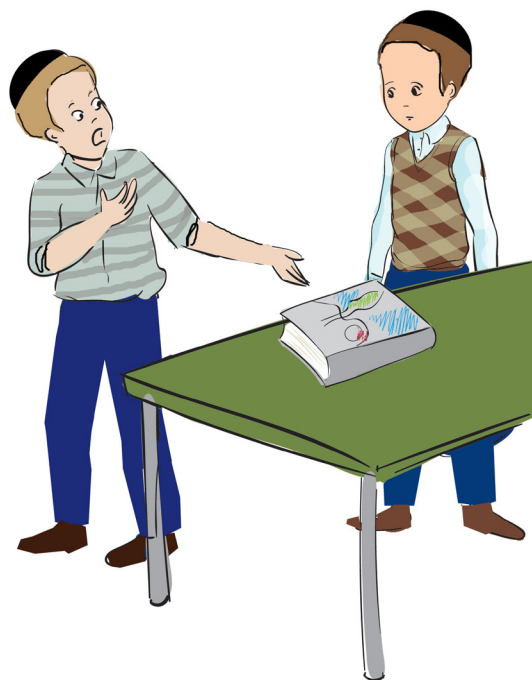
הדמויות הפועלות:

- דוד - נותן המתנה
- אלי - מקבל המתנה

תיאור האירוע:

דוד מגיש לאלי ספר. אלי פותח את העטיפה וקורא בקול:
לאלי בן דודי היקר!
מזל טוב ליום הולדתך השמיני.
אני בטוח שהספר ישמח אותך כפי שספרים משמחים אותי.

באהבה
דוד

אלי מסתכל על דוד וחורק את הספר:
אתה חושב שאם אתה אוהב ספרים
אז כולם אוהבים?
אתה חושב רק על עצמך ועל מה
שאתה אוהב!
דוד מראה פנים נפגעות.

אירוע מס' 2

מספר המשתתפים : ארבעה

הדמויות הפועלות:

- דוד - נותן המתנה
- אלי - מקבל המתנה
- אימא של אלי
- קריין

תיאור האירוע:

דוד מגיש לאלי ספר. אלי פותח את העטיפה וקורא בקול:
לאלי בן דודי היקר!
מזל טוב ליום הולדתך השמיני.
אני בטוח שהספר ישמח אותך.
כפי שספרים משמחים אותי.

באהבה
דוד

אלי מסתכל על המתנה ופונה הצידה.

- **קריין:**
כאשר הסתיימה המסיבה וכל הילדים עזבו את הבית.
דוד עזב את המקום.
אלי התיישב על כיסא והחל לבכות.
- **אימא** ניגשת אליו: "מה קרה אלי. קיבלת מתנה מדוד ואתה בוכה? מתנות נועדו לשמח".
- **אלי:** "הוא קנה לי ספר. הוא אוהב ספרים. אני לא. ואמרתי לו שאני רוצה עט רב-צבעים כמו שהוא קבל. כל כך חיכיתי לעט הזה.
- **אימא:** "זה באמת מאכזב כאשר מקבלים מתנה שלא צריכים, במקום המתנה שמחכים לה".
- **אימא:** "זה באמת מאכזב כאשר מקבלים מתנה שלא צריכים, במקום המתנה שמחכים לה".

אירוע מס' 3

מספר המשתתפים : שניים

הדמויות הפועלות:

- דוד - נותן המתנה
- אלי - מקבל המתנה

תיאור האירוע:

דוד מגיש לאלי ספר. אלי פותח את העטיפה וקורא בקול:
דוד מגיש לאלי ספר. אלי פותח את העטיפה וקורא בקול:
לאלי בן דודי היקר!
מזל טוב ליום הולדתך השמיני.
אני בטוח שהספר ישמח אותך כפי שספרים משמחים אותי.
באהבה
דוד

אלי מניח את הספר ומראה פנים עצובות.
- **דוד:** "מה אתה אומר, אלי, איך הספר? מוצא חן בעיניך? התלבטתי מאוד, ולבסוף החלטתי לקנות את הספר הזה. חברים שלי אמרו שהוא מאוד מעניין."
- **אלי:** "אה... כן. אה... תודה."
- **דוד:** "אתה לא אוהב את מה שקניתי?"
- **אלי:** "זה יפה מאוד מצידך שחשבת עליי ועל מה שכדאי לקנות לי. תודה רבה."
- **דוד:** "אולי רצית משהו אחר? אני יכול להחליף את זה. אל תדאג."
- **אלי:** "האמת היא, שחשבתי שתקנה לי עט רב-צבעים כמו שראיתי אצלך פעם. אבל אתה כנראה לא זכרת שרציתי אותו. אין דבר. אקנה אותו לעצמי. זה יפה מצידך שרצית לשמח אותי."

כרטיס מס' 1 למילוי בבית

קבלה לפי צרכים

אירוע במשפחה שבו הרגשתי שאני מקבל משהו לפי הצרכים שלי:

1. שמי: מכיתה ב בתלמוד תורה:
2. הציפייה שלי:
3. הנותן:
4. הנתינה:
5. כאשר ציפייתי התגשמה הרגשתי ש

כרטיס מס' 2 למילוי בבית

נתינה לפי צרכים

אירוע במשפחה שבו נתתי לפי הצרכים של המקבל על אף אי הנוחות שבכך

1. שמי: מכיתה ב בתלמוד תורה:
2. הנתינה שלי:
3. המקבל:
4. ידעתי שהנתינה התאימה לצורכי המקבל לפי
5. מה שאפשר את הנתינה בהתאם לצרכים של המקבל הוא

